

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

IX.517.1702.2017.TRo

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

po raz kolejny pragnę zwrócić się do Pana Ministra o podjęcie pilnych prac legislacyjnych, które doprowadzą do kompleksowej nowelizacji ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (zwanej dalej ustawą).

Brak aktywności Ministerstwa Sprawiedliwości w przedmiotowym zakresie przyjmuję z wielkim niepokojem. Kierowane przeze mnie pisma z postulatami zmian legislacyjnych nie spotkały się bowiem z oczekiwaną reakcją Pana Ministra – nie tylko nie były czynnikiem mobilizującym do podjęcia działań ukierunkowanych na zmianę ustawy, ale nawet nie doczekały się pisemnych odpowiedzi. Pozwolę sobie wskazać, iż wystąpienia generalne w sprawach o nr.: IX.517.1702.2017 (z dnia 31 lipca 2018 r. i 22 listopada 2019 r.), IV.567.1.2016 (z dnia 2 marca 2017 r., 28 grudnia 2017 r. i 7 maja 2018 r.), IX.517.77.2015 (z dnia 15 marca 2016 r.) oraz IX.517.2568.2018 (z dnia 3 grudnia 2018 r.), pozostały dotąd bez jakiegokolwiek odzewu ze strony Pana Ministra. Co prawda zapewniono mnie, iż przedmiotowa kwestia zostanie włączona do zagadnień, którymi zajmować się będzie zespół roboczy utworzony przez resort zdrowia i resort sprawiedliwości, to jednak do dnia dzisiejszego nie uregulowano omawianej materii. Nie otrzymałem również żadnych informacji o rezultatach prac wymienionego zespołu, mimo wielokrotnych moich próśb. O ich przekazanie mi zwrócił się do Pana Ministra także Sekretarz Stanu i Szef Kancelarii

Prezesa Rady Ministrów, pan Michał Dworczyk¹, po tym, jak w dniu 27 lutego 2019 r. skierowałem do Prezesa Rady Ministrów, pana Mateusza Morawieckiego, wystąpienie, w którym przedstawiłem najistotniejsze obszary związane z omawianym zagadnieniem.

Ustawa funkcjonuje już 6 lat. Na jej podstawie już blisko 80 osób zostało pozbawionych wolności w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie, mimo że zgodnie z obowiązującymi przepisami liczba łóżek w Ośrodku dla osób umieszczonych wynosi 60². Resort sprawiedliwości, który odpowiada za nowelizację ustawy, nie może nie dostrzegać istniejących problemów. O ich narastającej skali świadczyć mogą także pozwy pacjentów KOZZD o zadośćuczynienie lub odszkodowanie. Osoby przebywające w Ośrodku swoje skargi kierują również do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Nie kwestionuję istnienia takich miejsc jak KOZZD. Funkcjonują one również w innych krajach. Zasady ich organizacji oparte są tam jednak na regulacjach prawnych, które respektują prawa i wolności osób w nich przebywających. Przede wszystkim wybrzmiewa w nich zasada indywidualizacji postępowania terapeutycznego z pacjentem i idea przygotowania go do życia w społeczeństwie. Dla kontrastu, w Polsce ogrom braków legislacyjnych ustawy, dotyczących zupełnie podstawowych kwestii, pokazuje, że ustawę uchwalono w pośpiechu, bez refleksji nad filozofią postępowania wobec osób stwarzających zagrożenie dla społeczeństwa i funkcjonowania Ośrodka.

W tym miejscu chciałbym również wskazać, iż w dniu 23 listopada 2019 r. w Biurze RPO odbyło się seminarium poświęcone praktycznym problemom stosowania ustawy z 22 listopada 2013 r. Wśród zaproszonych gości znaleźli się wybitni specjaliści z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii oraz praktycy – sędziowie orzekający w sprawach z zakresu ustawy i przedstawiciele Służby Więziennej. Wszyscy seminarzyści byli zgodni, iż ustawa wymaga kompleksowych zmian legislacyjnych.

Uczestnikami spotkania byli również przedstawiciele kierowanego przez Pana Ministra resortu. Liczę więc, że inspirująca seminaryjna dyskusja będzie asumptem do podjęcia realnych działań ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości w kontekście prac legislacyjnych nad kompleksową nowelizacją ustawy.

¹ Pismo z dnia 14 marca 2019 r., l.dz. BPRM.181.7.3.2019.TI.

² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym, Dz. U. z 2020 r. poz. 137.

W związku z powyższym, po raz kolejny zwracam się do Pana Ministra o podjęcie efektywnych działań, zmierzających do jak najszybszego wyeliminowania luk prawnych w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r., których poszczególne aspekty zostały szczegółowo omówione w moich poprzednich wystąpieniach generalnych.